

Seznam predpisov

ZPIZ-2	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Uradni list RS, št. 96/2012, 39/2013 (ZPIZ-2A)
ZPIZ-1	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Uradni list RS, št. 109/2006 (UPB), 114/2006 (ZUTPG), 10/2008 (ZVarDod), 98/2009 (ZIUZGK), 38/2010 (ZUKN), 61/2010, 40/2011 (ZSVarPre), 79/2010 (ZPKDPIZ), 94/2010 (ZIU), 110/2011 (ZDIU12), 40/2012 (ZUJF)
ZDR	Zakon o delovnih razmerjih, Uradni list RS, št. 42/2002, 79/2006, 46/2007, 103/2007, 45/2008
ZDR-1	Zakon o delovnih razmerjih, Uradni list RS, št. 21/2013
ZISDU-2	Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje, Uradni list RS, št. 77/2011, 10/2012 (ZPre-1C), 55/2012, 96/2012 (ZPIZ-2)
ZUTD	Zakon o urejanju trga dela, Uradni list RS, št. 80/2010 21/2013 (ZUTD-A)
ZVZD-1	Zakon o varnosti in zdravju pri delu, Uradni list RS, št. 43/2011
ZZavar	Zakon o zavarovalništvu, Uradni list RS, št. 99/2010 (UPB7), 90/2012, 102/2012
ZZRZI-UPB2	Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, Uradni list RS, št. 16/2007, 87/2011 (ZZRZI-C)

- Pravilnik o načinu dela komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, Uradni list RS, št. 117/2005, 18/2007 (popr.)
- Pravilnik o načinu dela Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, Uradni list RS, št. 117/2005
- Pravilnik o organizaciji in načinu delovanja invalidskih komisij ter drugih izvedenskih organov Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Seznam obvezne medicinske dokumentacije za uveljavljanje pravic na podlagi invalidnosti in preostale delovne zmožnosti po 20. členu pravilnika o organizaciji in načinu delovanja invalidskih komisij ter drugih izvedenskih organov zavoda, Uradni list RS, št. 118/2005, 18/2007 (popr.)
- Pravilnik o seznamu poklicnih bolezni, Uradni list RS, št. 85/2003
- Sklep o izdaji obrazcev za uveljavljanje pravic iz obveznega zavarovanja in obrazcih delovne dokumentacije, Uradni list RS, št. 113/2002
- Sklep o kriterijih, merilih in postopku za določanje višine sredstev za prilagoditev prostorov in delovnih sredstev ter usposabljanja za zaposlitev za delovne invalide, Uradni list RS, št. 34/2006
- Sklep o povračilu potnih stroškov, Uradni list RS, št. 113/2002, 49/2005, 54/2006, 50/2012
- Uredba o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov, Uradni list RS, št. 111/2005, 32/2007 s spremembami

Kazalo

Uvodna pojasnila

I. SPLOŠNO

1. Uvod	51
1.1. Ocena stanja in razlogi za reformo	54
1.2. Demografske smernice in spremenjena struktura prebivalstva	55
1.3. Nizka delovna aktivnost populacije, stare od 55 do 64 let, kot posledica nizke dejanske upokojitvene starosti	57
1.4. Zniževanje ravni pokojnin	57
1.5. Preglednost pokojninskega sistema	59
1.6. Finančna vzdržnost pokojninskega sistema	59
1.7. Dodatno pokojninsko zavarovanje	60
1.8. Cilji novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju	61
2. Pravica do socialne varnosti v primeru starosti, invalidnosti in smrti zavarovanca	62
2.1. Pomen pravice do socialne varnosti	62
2.2. Omejene možnosti zakonodajalca posegati v pokojninsko in invalidsko zavarovanje	66
2.3. Spoštovanje načela enakosti	69
2.4. Lastninskopravno varstvo pravice do pokojnine	71

3. Pogledi interesnih skupin	73
3.1. Pogled upokojujencev na novo pokojninsko reformo	73
3.2. Pričakovanja sindikatov	78
3.3. Pogled delodajalcev, združenih v Obrtni zbornici Slovenije	90
3.3.1. Socialna varnost za vse kategorije zavarovancev ...	90
3.3.2. Pozitivne spremembe, ki so posledica tudi ali predvsem naših predlogov	92
3.3.3. Kje so finančne rezerve za zagotavljanje obstoječe ravni pravic	96
3.3.4. Izvzem iz zavarovanja	98
3.3.5. Delna upokojitev	99
3.4. Pogled ponudnika dodatnega pokojninskega zavarovanja	99

II. POJASNILA K ZAKONU

Prvi del: SPLOŠNE DOLOČBE	105
Drugi del: OBVEZNO ZAVAROVANJE	107
1. Zavarovanci v obveznem zavarovanju	107
1.1. Splošna pravila	107
1.1.1. Obvezno zavarovanje	107
1.1.2. Trajanje obveznega zavarovanja	108
1.1.3. Prekinitev obveznega zavarovanja	109
1.1.4. Prostovoljni vstop v obvezno zavarovanje	109
1.2. Zavarovanje na podlagi delovnega razmerja oziroma zaposlitve	111

1.2.1. Osebe v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji ..	111
1.2.2. Sočasna zaposlitev v drugi državi članici EU	111
1.2.3. Neobvezno zavarovanje državljanov RS, ki so zaposleni v tujini	111
1.2.4. Podaljšano zavarovanje	112
1.3. Zavarovanje samozaposlenih oseb	112
1.4. Zavarovanje družbenikov, ki so poslovodne osebe ..	113
1.5. Zavarovanje kmetov	114
1.6. Zavarovanje na podlagi drugega pravnega razmerja	116
1.7. Zavarovanje na drugih podlagah	118
1.8. Ukinitve zavarovanja vrhunskih športnikov in šahistov	119
2. Zavarovanje za posebne primere	120
3. Pasivno zavarovanje	121
4. Prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje	122
 Tretji del: PRIDOBITEV IN ODMERA PRAVIC	
IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA	
1. Splošni pojmi	123
2. Starostna in predčasna pokojnina	124
2.1. Pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine	124
2.2. Znižanje starostne meje za pridobitev pravice do starostne pokojnine	126
2.3. Prišteta doba za pridobitev in odmero pravic na podlagi osebnih okoliščin	129
2.4. Upoštevanje znižanja starostne meje po prejšnjih predpisih	130

2.5. Postopno spreminjanje pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po posebnih predpisih	131
2.6. Pogoji za pridobitev pravice do predčasne pokojnine	132
3. Odmera starostne in predčasne pokojnine	133
3.1. Pokojninska osnova	133
3.2. Valorizacijski količniki	138
3.3. Najnižja in najvišja pokojninska osnova	145
3.4. Odmera starostne pokojnine	149
3.5. Odmera predčasne pokojnine	153
3.6. Najnižja pokojnina	154
3.7. Varstvo pričakovanih pravic	155
4. Delna pokojnina	156
5. Invalidska pokojnina	158
5.1. Pogoji za pridobitev pravice do invalidske pokojnine	159
5.2. Odmera invalidske pokojnine	159
5.3. Prišteta doba za pridobitev in odmero pravic na podlagi osebnih okoliščin	162
6. Pravice za primer zavarovančeve smrti	162
6.1. Pogoji na strani umrlega	163
6.2. Pogoji na strani upravičencev do pokojnine	164
6.2.1. Vdova oziroma vdovec in z njima izenačene osebe	164
6.2.2. Otroci	166
6.2.3. Starši	168
6.3. Odmera vdovske oziroma družinske pokojnine	168

6.3.1.	Odmera vdovske pokojnine	169
6.3.1.1.	Del vdovske pokojnine.....	169
6.3.2.	Odmera družinske pokojnine.....	170
6.3.3.	Odmera družinske pokojnine obojestranski siroti	171
6.4.	Izpolnjevanje pogojev za pridobitev pravice do vdovske ali družinske pokojnine po prejšnjih predpisih.....	172
6.5.	Izplačevanje vdovske oziroma družinske pokojnine	172
6.6.	Izguba pravice do vdovske oziroma družinske pokojnine	173
6.7.	Varstvo pridobljenih pravic	174
7.	Pravice iz invalidskega zavarovanja	174
7.1.	Splošno	174
7.2.	Vrste pravic in splošni pogoji	176
7.3.	Opredelitev pojmov	179
7.3.1.	Invalidnost	179
7.3.2.	Preostala delovna zmožnost	180
7.3.3.	Vzroki za nastanek invalidnosti	181
7.3.4.	Pojem delovnega invalida	183
8.	Pridobitev in odmera pravic iz invalidskega zavarovanja	184
8.1.	Poklicna rehabilitacija in nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije ter začasno nadomestilo	184
8.2.	Premestitev na drugo delo in nadomestilo za invalidnost	188
8.3.	Delo s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno oziroma 20 ur tedensko, in delno nadomestilo	192

8.4. Obveznost kontrolnih pregledov in trajanje pravic iz invalidskega zavarovanja	194
9. Dolžnosti in postopki delodajalca v zvezi z zagotovitvijo pravic delovnih invalidov in postopki odpovedi pogodbe o zaposlitvi	195
9.1. Pravna podlaga – prehodna določba 429. člena ZPIZ-2	195
9.2. Obveznosti delodajalca in odpoved pogodbe o zaposlitvi delovnemu invalidu	196
9.3. Zagotovitev pravic delovnih invalidov	199
9.3.1. Postopki delodajalca v zvezi z uresničitvijo pravice	199
9.3.2. Ugotavljanje drugega (ustreznega) dela	202
9.3.3. Pravne posledice sprejema ali zavrnitve ponudbe. . .	202
9.3.4. Posledice neizpolnjevanja obveznosti s strani delodajalca	204
9.4. Odpoved pogodbe o zaposlitvi delovnemu invalidu brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi	204
9.4.1. Pravna podlaga in postopek odpovedi	204
9.4.2. Dolžnosti delodajalca ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi	207
10. Prenehanje pogodbe o zaposlitvi zaradi ugotovljene invalidnosti I. kategorije po samem zakonu	207
11. Letni dodatek in dodatek za pomoč in postrežbo	208
11.1. Letni dodatek	208
11.2. Dodatek za pomoč in postrežbo	211
12. Usklajevanje pokojnin, drugih prejemkov in osnov	216

Četrty del: PRIDOBITEV, UŽIVANJE IN IZGUBA PRAVIC	218
1. Splošne določbe	218
2. Izplačevanje pokojnin in izguba ter ponovna pridobitev pravice do pokojnine	219
2.1. Začetek izplačevanja pokojnin in trajanje	219
2.2. Ponovni vstop v zavarovanje	221
2.3. Izplačevanje v tujino	224
3. Izplačevanje nadomestil iz invalidskega zavarovanja ..	224
Peti del: POKOJNINSKA DOBA	226
1. Pokojninska, posebna in zavarovalna doba	226
2. Pokojninska doba brez dokupa	227
3. Zavarovalna doba	227
4. Podaljšano zavarovanje	228
5. Pogoj plačila prispevkov	229
6. Računanje pokojninske dobe	229
7. Dokup pokojninske dobe	229
8. Prišteta doba	230
9. Dodana doba	230
10. Štetje zavarovalne dobe s povečanjem	231
Šesti del: MATIČNA EVIDENCA IN DOLŽNOST OBVEŠČANJA	231
Sedmi del: ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV	234
1. Tekoče financiranje obveznega zavarovanja	234
1.1. Prihodki obveznega zavarovanja	234
1.2. Odhodki obveznega zavarovanja	235

2. Prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje	236
2.1. Stopnje prispevkov	237
2.2. Plačevanje in pobiranje prispevkov	237
3. Osnove za obračun in plačilo prispevkov	238
3.1. Osnove za osebe v delovnem razmerju	238
3.2. Osnove za samozaposlene, družbenike in obvezno zavarovane kmete	239
3.3. Osnove za zavarovance po drugih podlagah	240
3.4. Osnove za zavarovance v prostovoljnem zavarovanju	241
3.5. Osnova za dokup zavarovalne dobe	243
4. Zavezanci za plačilo prispevkov	243
4.1. Zavezanci za plačilo prispevka zavarovanca	243
4.2. Zavezanci za plačilo prispevka delodajalca	244
4.3. Zavezanci za plačilo prispevkov za posebne primere zavarovanja	245
5. Oprostitev in olajšave pri plačevanju prispevkov	245
5.1. Oprostitev pri plačilu prispevka za zaposlene invalide	245
5.2. Oprostitev plačila prispevkov za starejše delavce	246
5.3. Vračilo prispevka delodajalca za prvo zaposlitev	246
5.4. Oprostitev plačila prispevkov za samozaposlene	247
6. Plačilo prispevkov za obdobja vzpostavitve lastnosti zavarovanca za nazaj	247
7. Prihodki iz državnega proračuna	248
8. Nosilci zavarovanja	249

Osmi del: POSTOPEK ZA UVELJAVLJANJE IN VARSTVO PRAVIC	250
1. Splošne določbe in pristojnosti	250
1.1. Revizija	251
1.2. Ugotavljanje lastnosti zavarovanca	254
2. Posebnosti postopka za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja	254
3. Začetek postopka in uveljavljanje pravic	255
4. Udeležba izvedenskih organov v postopku za uveljavitev pravic	257
4.1. Splošno o izvedenskih organih	257
4.2. Izvedenski organi in oblika delovanja	258
4.3. Pristojnosti izvedenskih organov	259
4.4. Sestava senatov invalidskih komisij	260
4.5. Vloga delodajalca v izvedenskem postopku in postopku uveljavljanja pravic	261
4.6. Ekspertno mnenje o poklicni rehabilitaciji	262
4.7. Sodelovanje izvedenskih organov z drugimi strokovnimi institucijami	263
4.8. Splošni akt zavoda o organizaciji in načinu delovanja izvedenskih organov	266
5. Izvršljivost odločb	268
6. Razveljavitev ali sprememba dokončne odločbe, njeni učinki in učinki obnove postopka	269
7. Stroški postopka	270
Deveti del: ORGANIZIRANOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA	270

Deseti del: POVRNITEV POVZROČENE ŠKODE IN NEUPRAVIČENO PRIDOBLENIH SREDSTEV	270
Enajsti del: POKLICNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE	273
1. Splošno	273
2. Problematika obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja	274
3. Poklicno zavarovanje	275
3.1. Pojem poklicnega zavarovanja (198. člen)	275
3.2. Krog zavarovancev poklicnega zavarovanja (199. člen)	276
3.3. Zahtevna in zdravju škodljiva delovna mesta	277
3.4. Delovna mesta, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati	277
3.5. Postopek za določitev delovnih mest (201. člen)	278
3.6. Prispevki za poklicno zavarovanje (200. člen)	278
4. Pravice iz poklicnega zavarovanja (202. člen)	280
4.1. Dodana doba	280
4.2. Poklicna pokojnina (203. člen)	281
4.3. Pogoji za pridobitev pravice do poklicne pokojnine (204. člen)	281
4.4. Obdobje prejemanja poklicne pokojnine	282
4.5. Višina poklicne pokojnine	283
4.6. Pravica do sofinanciranja poklicne pokojnine s strani Republike Slovenije (413. člen)	284
4.7. Pravica do izplačila odkupne vrednosti v enkratnem znesku (206. člen)	285

4.8. Pravica do ugodnejše odmere v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju	286
5. Pokojninski načrt poklicnega zavarovanja	287
5.1. Izvajanje pokojninskega načrta (209. člen).....	287
5.2. Odbor pokojninskega sklada (210. člen).....	288
Dvanajsti del: PROSTOVOLJNO DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE	289
1. Novosti	289
1.1. Kolektivno in individualno pokojninsko zavarovanje ..	290
1.2. Pravice iz dodatnega pokojninskega zavarovanja	291
1.3. Dodatna starostna pokojnina	291
1.4. Predčasna dodatna pokojnina	291
1.5. Pravica do izplačila odkupne vrednosti v enkratnem znesku	292
1.6. Pravica do prenosa sredstev.....	293
2. Pokojninski načrt	293
3. Oblikovanje pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja	294
4. Vključitev v individualno zavarovanje	295
5. Pokojninski sklad	296
6. Naložbena politika pokojninskega sklada in skladi življenjskega cikla	297
7. Krovni pokojninski sklad in skupina kritnih skladov ..	299
7.1. Opredelitev naložbene politike življenjskega cikla ...	299
7.2. Krovni pokojninski sklad	299
7.3. Skupina kritnih skladov	300
7.4. Naložbena politika življenjskega cikla	300
8. Minimalna zajamčena donosnost	302

9. Omejevanje stroškov upravljanja	302
10. Obveščanje članov	303
11. Sodelovanje članov pri upravljanju	303
12. Poenotenje nadzora in zagotavljanje učinkovitega ukrepanja ob kršitvah	304
Trinajsti del: NEPREMIČNINSKI SKLAD	305
Štirinajsti del: KAZENSKE DOLOČBE	306
1. Globe za prekrške v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju	306
Petnajsti del: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	307
1. Varstvo pravic, pridobljenih po prejšnjih predpisih (389. člen)	307
2. Postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona (390. člen)	307
3. Varstvo pričakovanih pravic (391. člen)	308
4. Varstvo pričakovanih pravic za brezposelne, delovne invalide in prejemnike poklicne pokojnine (394. člen)	309
5. Uživanje pravic iz invalidskega zavarovanja, pridobljenih po prejšnjih predpisih, ter ukinitev pravice uživalcem, ki so že izpolnili pogoje za upokojitev (396. člen)	314
6. Pravice invalidov III. kategorije (397. člen)	314
7. Pravice iz zavarovanja za ožji obseg (401. člen)	315
8. Izvedenska mnenja o vrsti in stopnji telesne okvare (403. člen)	315
9. Spremembe pokojninskih načrtov in pravil upravljanja (416. člen)	316

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Prvi del SPLOŠNE DOLOČBE

Vsebina in področje zakona (1. člen)	317
Temeljna načela in obseg zavarovanja (2. člen)	318
Pravice (3. člen)	318
Značilnosti pravic (4. člen)	319
Naloge Republike Slovenije (5. člen)	319
Obveznost zavarovanja (6. člen)	320
Pomen izrazov (7. člen)	321
Financiranje (8. člen)	325
Nosilec in izvajalec obveznega zavarovanja (9. člen) . .	326
Nosilci poklicnega in dodatnega zavarovanja (10. člen)	326
Postopek (11. člen)	326
Zagotavljanje podatkov za izvajanje obveznega zavarovanja (12. člen)	326

Drugi del OBVEZNO ZAVAROVANJE

I. poglavje: ZAVAROVANCI	328
Obvezno zavarovane osebe (13. člen)	328
Delavci v delovnem razmerju (14. člen)	328
Samozaposlene osebe (15. člen)	329
Družbeniki (16. člen)	329
Kmetje (17. člen)	330
Drugo pravno razmerje (18. člen)	330

Podlage v drugih predpisih (19. člen)	331
Posebni primeri zavarovanja (20. člen)	332
Pasivno zavarovanje (21. člen)	335
Trajanje zavarovanja (22. člen)	335
Prekinitev obveznega zavarovanja (23. člen)	337
Obdobja zunaj dela, ko se obvezno zavarovanje ne prekine (24. člen)	337
II. poglavje: PROSTOVOLJNA VKLJUČITEV V OBVEZNO ZAVAROVANJE	337
Prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje (25. člen)	337

Tretji del PRIDOBITEV IN ODMERA PRAVIC IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA

I. poglavje: SPLOŠNI POJMI	339
Pravice iz obveznega zavarovanja (26. člen)	339
II. poglavje: STAROSTNA IN PREDČASNA POKOJNINA	339
Pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine (27. člen)	339
Znižanje starostne meje za pridobitev pravice do starostne pokojnine (28. člen)	341
Pogoji za pridobitev pravice do predčasne pokojnine (29. člen)	343
III. poglavje: ODMERA STAROSTNE IN PREDČASNE POKOJNINE	344
Pokojninska osnova (30. člen)	344
Določitev pokojninske osnove zavarovancem, ki nimajo vsaj enega leta zavarovanja (31. člen)	345

Upoštevanje nadomestil (32. člen)	345
Preračun plače na polni delovni čas (33. člen)	346
Vštevanje plače za dopolnilno delo (34. člen)	347
Valorizacija osnov iz prejšnjih let (35. člen)	347
Najnižja in najvišja pokojninska osnova (36. člen)	348
Določitev odstotka za odmero starostne pokojnine (37. člen)	348
Odmera predčasne pokojnine (38. člen)	351
Najnižja pokojnina (39. člen)	352
IV. poglavje: DELNA POKOJNINA	352
Delna pokojnina (40. člen)	352
V. poglavje: INVALIDSKA POKOJNINA	353
Pogoji za pridobitev pravice do invalidske pokojnine (41. člen)	353
Minimalna pokojninska doba (42. člen)	354
Mlajši invalid (43. člen)	354
Štetje delovnih let od višje starostne meje (44. člen)	355
Pokojninska osnova za odmero invalidske pokojnine (45. člen)	355
Pokojninska osnova za odmero invalidske pokojnine v posebnih primerih (46. člen)	355
Odmera invalidske pokojnine v primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni (47. člen)	356
Odmera invalidske pokojnine v primeru poškodbe zunaj dela ali bolezni (48. člen)	356
Upoštevanje prištete pokojninske dobe (49. člen)	356
Kombinirani vzroki invalidnosti (50. člen)	357

	Odmera invalidske pokojnine pri kombiniranih vzrokih invalidnosti (51. člen)	357
VI.	poglavje: PRAVICE ZA PRIMER ZAVAROVANČEVE SMRTI	358
	Pogoji na strani umrlega zavarovanca oziroma uživalca pravic (52. člen)	358
1.	Vdovska pokojnina	359
	Pogoji za pridobitev pravice do vdovske pokojnine (53. člen)	359
	Vdovska pokojnina v posebnih primerih (54. člen) ...	360
2.	Družinska pokojnina	361
	Pogoji za pridobitev pravice do družinske pokojnine (55. člen)	361
	Preživljanje družinskega člana (56. člen)	361
	Otroci (57. člen)	362
	Drugi družinski člani (58. člen)	363
	Popolna nezmožnost za delo (59. člen)	364
	Osnova za odmero vdovske oziroma družinske pokojnine (60. člen)	364
	Odmera in del vdovske pokojnine (61. člen)	365
	Odmera družinske pokojnine (62. člen)	365
VII.	poglavje: PRAVICE IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA	367
1.	Splošni pojmi	367
	Definicija invalidnosti (63. člen)	367
	Preostala delovna zmožnost (64. člen)	368
	Vzroki za nastanek invalidnosti (65. člen)	369

Poškodba pri delu (66. člen)	369
Poškodba, nastala v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenega varstva (67. člen)	370
Poklicna bolezen (68. člen)	371
Splošni pogoji za pridobitev pravic na podlagi invalidnosti (69. člen)	371
VIII. poglavje: PRIDOBITEV IN ODMERA PRAVIC IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA	372
1. Poklicna rehabilitacija	372
Namen poklicne rehabilitacije (70. člen)	372
Obveznost poklicne rehabilitacije (71. člen)	372
Pogoji za pridobitev pravice do poklicne rehabilitacije (72. člen)	372
Prilagoditev prostorov in delovnih sredstev ter pospeševanje zaposlovanja (73. člen)	373
Poklicna rehabilitacija v posebnih primerih zavarovanja (74. člen)	373
Načini poklicne rehabilitacije (75. člen)	374
Privajanje na delo (76. člen)	374
Pogodba o poklicni rehabilitaciji (77. člen)	374
Pravica do nastanitve (78. člen)	375
Dolžnost zagotavljanja poklicne rehabilitacije (79. člen)	375
Nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije (80. člen) ..	376
2. Pravica do premestitve	376
Pravica do premestitve (81. člen)	376

3.	Pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno	377
	Pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno oziroma dvajset ur tedensko (82. člen)	377
	Izbira pravice do poklicne rehabilitacije (83. člen)	378
4.	Začasno nadomestilo	378
	Začasno nadomestilo (84. člen)	378
5.	Pravica do nadomestila za invalidnost	379
	Pravica do nadomestila za invalidnost in odmera nadomestila (85. člen)	379
6.	Pravica do delnega nadomestila	380
	Pravica do delnega nadomestila in odmera delnega nadomestila (86. člen)	380
	Odmera nadomestil iz invalidskega zavarovanja (87. člen)	382
	Brezposelni delovni invalidi (88. člen)	382
	Zagotavljanje nadomestil (89. člen)	382
	Usklajevanje nadomestil iz invalidskega zavarovanja (90. člen)	383
	Izplačevanje nadomestil iz invalidskega zavarovanja (91. člen)	383
	Sprememba delovnopravnega statusa delovnega invalida (92. člen)	383
	Poslabšanje zdravstvenega stanja in nova invalidnost (93. člen)	384
	Kontrolni pregledi (94. člen)	384
IX.	poglavje: LETNI DODATEK IN DODATEK ZA POMOČ IN POSTREŽBO	385
1.	Letni dodatek	385
	Določitev letnega dodatka (95. člen)	385

Določitev sorazmernega dela letnega dodatka (96. člen)	386
Izplačilo letnega dodatka v letu uveljavitve ali prenehanja prejemkov (97. člen)	387
Rok za izplačilo (98. člen)	387
2. Dodatek za pomoč in postrežbo	387
Upravičenci (99. člen)	387
Upravičenci – aktivni zavarovanci (100. člen)	388
Opravljanje osnovnih življenjskih potreb (101. člen) ...	389
Ugotavljanje in določanje pogojev (102. člen)	389
Odmera dodatka za pomoč in postrežbo (103. člen) ...	390
Izbira (104. člen)	391
X. poglavje: USKLAJEVANJE POKOJNIN, DRUGIH PREJEMKOV IN OSNOV	391
Namen, podlaga, rok in osnova za izvedbo uskladitve pokojnin (105. člen)	391
Način izvedbe in določitev višine uskladitve pokojnin (106. člen)	392
Uskladitev drugih prejemkov in osnov (107. člen)	392

Četrty del

PRIDOBITEV, UŽIVANJE IN IZGUBA PRAVIC

I. poglavje: SPLOŠNE DOLOČBE	393
Pridobitev pravic (108. člen)	393
Izbira med pokojninami iz obveznega zavarovanja (109. člen)	393
Samopoškodba (110. člen)	394

II. poglavje: IZPLAČEVANJE POKOJNIN IN IZGUBA TER PONOVA PRIDOBITEV PRAVICE DO POKOJNINE	394
Začetek izplačevanja pokojnin in trajanje (111. člen)	394
Izplačilo v primeru spremembe števila souživalcev družinske pokojnine (112. člen)	395
Razlogi za prenehanje pravice do vdovske ali družinske pokojnine (113. člen)	395
Ponovna pridobitev pravice do vdovske pokojnine (114. člen)	396
Omejitev pridobitve vdovske ali družinske pokojnine (115. člen)	396
Ponovni vstop v zavarovanje (116. člen)	396
Ponovna odmera pokojnine (117. člen)	398
Odstotno povečanje pokojnine (118. člen)	399
Obveščanje o spremembah (119. člen)	399
Izplačevanje v tujino (120. člen)	400
III. poglavje: IZPLAČEVANJE NADOMESTIL IN TRAJANJE PRAVIC IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA	400
Izplačevanje nadomestil iz invalidskega zavarovanja (121. člen)	400
Izplačevanje delnega nadomestila (122. člen)	401
Izplačevanje nadomestila iz invalidskega zavarovanja brezposelnim zavarovancem (123. člen)	402
Izplačevanje nadomestila za invalidnost (124. člen) ...	402
Izplačevanje nadomestil iz invalidskega zavarovanja zavarovancem, ki jim je delovno razmerje prenehalo (125. člen)	403

Trajanje pravic na podlagi invalidnosti (126. člen)	403
Izplačevanje prejemkov iz invalidskega zavarovanja uživalcem, ki se ne udeležijo kontrolnega pregleda (127. člen)	405
IV. poglavje: PRIDOBITEV PRAVICE IN ZAČETEK IZPLAČEVANJA DODATKA ZA POMOČ IN POSTREŽBO	406
Pridobitev pravice, začetek izplačevanja dodatka za pomoč in postrežbo ter neizplačilo v primeru tujine (128. člen)	406

Peti del POKOJNINSKA DOBA

Pokojninska doba (129. člen)	408
Zavarovalna doba (130. člen)	408
Čas zunaj delovnega razmerja, ki šteje v zavarovalno doba (131. člen)	410
Podaljšano zavarovanje (132. člen)	411
Pogoj plačila prispevkov (133. člen)	411
Upoštevanje obdobj, za katera so bili obračunani prispevki, v zavarovalni dobi (134. člen)	411
Računanje zavarovalne in pokojninske dobe (135. člen)	412
Dokup dobe (136. člen)	412
Prišteta pokojninska doba za odmero pravic na podlagi invalidnosti (137. člen)	412
Prišteta doba za pridobitev in odmero pravic na podlagi osebnih okoliščin (138. člen)	413

Šesti del
MATIČNA EVIDENCA
IN DOLŽNOST OBVEŠČANJA

Nosilec informacijske službe (139. člen)	414
Podatki matične evidence in informativna osebna evidenca (140. člen)	414

Sedmi del
ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV

I. poglavje: TEKOČE FINANCIRANJE	416
Vrste prihodkov (141. člen)	416
Vrste odhodkov (142. člen)	416
II. poglavje: PRISPEVKI	417
Določitev in obračun prispevkov (143. člen)	417
III. poglavje: OSNOVE ZA PLAČILO PRISPEVKOV	418
Osnove za osebe v delovnem razmerju (144. člen)	418
Osnove za samozaposlene, družbenike in kmete (145. člen)	419
Osnova za prispevke iz drugega pravnega razmerja (146. člen)	421
Osnova za zavarovanje po drugih predpisih (147. člen)	422
Osnova za prispevek za posebne primere zavarovanja (148. člen)	422
Osnova za zavarovance, ki se prostovoljno vključijo v obvezno zavarovanje (149. člen)	423

Osnova za plačilo prispevkov za podaljšano zavarovanje (150. člen)	423
Osnova za dokup dobe (151. člen)	423
Zavezanci za plačilo prispevkov zavarovanca (152. člen)	424
Zavezanci za plačilo prispevkov delodajalcev (153. člen)	425
Zavezanci za plačilo prispevkov za posebne primere zavarovanja (154. člen)	426
Plačilo prispevka za zaposlene invalide (155. člen) ...	426
Delna oprostitvev plačila prispevkov delodajalcev za starejše delavce (156. člen)	427
Vračilo prispevkov delodajalcev za prvo zaposlitev (157. člen)	427
Plačevanje prispevkov (158. člen)	428
Pobiranje prispevkov (159. člen)	428
Plačilo prispevkov za obdobja vzpostavitve lastnosti zavarovanca za nazaj (160. člen)	428
IV. poglavje: PRIHODKI IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA	430
Obveznosti državnega proračuna (161. člen)	430
Sofinanciranje iz državnega proračuna (162. člen) ...	433
Zagotavljanje likvidnosti zavoda (163. člen)	433
V. poglavje: FINANČNO POSLOVANJE	434
Vodenje denarnih sredstev zavoda (164. člen)	434
Finančni načrt zavoda (165. člen)	434
Letno poročilo zavoda (166. člen)	434

VI. poglavje: PREMOŽENJE ZAVODA	435
Premoženje zavoda (167. člen)	435
Nastopanje zavoda v pravnem prometu (168. člen)	435

Osmi del

POSTOPEK ZA UVELJAVLJANJE IN VARSTVO PRAVIC

I. poglavje: SPLOŠNE DOLOČBE	436
Uveljavljanje pravic (169. člen)	436
Varstvo pravic (170. člen)	436
Sodno varstvo (171. člen)	437
Pristojnost za odločanje (172. člen)	437
Revizija (173. člen)	437
Učinek revizije (174. člen)	437
Revizija izvedenskih mnenj (175. člen)	438
Sodno varstvo v postopku revizije (176. člen)	438
Ugotavljanje lastnosti zavarovanca (177. člen)	439
II. poglavje: UVELJAVLJANJE PRAVIC	
IZ ZAVAROVANJA	439
Začetek postopka za uveljavljanje pravic (178. člen) ...	439
Trajanje postopka (179. člen)	440
Akontacija (180. člen)	441
Izvedenski organi (181. člen)	441
Izvršljivost odločb (182. člen)	442
Razveljavitev ali sprememba dokončne odločbe in učinek obnove postopka (183. člen)	443
Stroški postopka (184. člen)	443

Deveti del
ORGANIZIRANOST POKOJNINSKEGA
IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

I.	poglavje: ZAVOD ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE SLOVENIJE	445
	Organizacija zavoda (185. člen)	445
	Svet zavoda (186. člen)	445
	Generalni direktor (187. člen)	446
	Statut (188. člen)	446
II.	poglavje: NADZOR	447
	Nadzor (189. člen)	447

Deseti del
POVRNITEV POVZROČENE ŠKODE
IN NEUPRAVIČENO PRIDOBLENJIH
SREDSTEV

Odgovornost posameznika za škodo zavodu (190. člen)	448
Odgovornost delodajalca za škodo zavodu (191. člen)	448
Izključitev kritja zavarovanega primera (192. člen)	448
Ugotavljanje odškodnine (193. člen)	449
Povrnitev preplačil (194. člen)	449
Povrnitev preplačil zaradi smrti upravičenca (195. člen)	450
Odškodninska odgovornost zavoda (196. člen)	451
Zamudne obresti (197. člen)	452

Enajsti del POKLICNO ZAVAROVANJE

I.	poglavje: SPLOŠNE DOLOČBE	453
	Pojem poklicnega zavarovanja (198. člen)	453
	Krog zavarovancev poklicnega zavarovanja (199. člen)	453
	Prispevki za poklicno zavarovanje (200. člen)	454
	Postopek za določitev delovnih mest na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje (201. člen)	454
II.	poglavje: PRAVICE IZ POKLICNEGA ZAVAROVANJA	455
	Pravice iz poklicnega zavarovanja (202. člen)	455
	Poklicna pokojnina (203. člen)	457
	Pogoji za pridobitev pravice (204. člen)	458
	Prepoved zastave in neprenosljivost pravic (205. člen) ..	459
	Enkratno izplačilo sredstev (206. člen)	460
	Jamstvo Republike Slovenije (207. člen)	461
III.	poglavje: POKOJNINSKI NAČRT POKLICNEGA ZAVAROVANJA	461
	Pokojninski načrt poklicnega zavarovanja (208. člen) ..	461
IV.	poglavje: UPRAVLJANJE SKLADA OBVEZNEGA DODATNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA	462
	Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja (209. člen)	462
	Upravljalavec in odbor sklada (210. člen)	465
	Obveščanje in poslovanje sklada (211. člen)	466

Smiselna uporaba (212. člen)	468
Upravljalvska provizija, vstopni in izstopni stroški (213. člen)	468

Dvanajsti del DODATNO ZAVAROVANJE

I. poglavje: SPLOŠNE DOLOČBE	469
Pojem (214. člen)	469
Člani dodatnega zavarovanja (215. člen)	470
Pokojninski sklad (216. člen)	470
Naložbene strategije dodatnega zavarovanja (217. člen)	471
II. poglavje: PRAVICE NA PODLAGI DODATNEGA ZAVAROVANJA	471
1. Prejemki	471
Prejemki iz dodatnega zavarovanja (218. člen)	471
Pogoji za pridobitev pravice do dodatne pokojnine (219. člen)	472
Pogoji za pridobitev pravice do predčasne dodatne pokojnine (220. člen)	472
2. Odkupna vrednost premoženja	472
Pravica do izplačila odkupne vrednosti v enkratnem znesku (221. člen)	472
III. poglavje: VZPOSTAVITEV DODATNEGA ZAVAROVANJA	474
1. Pokojninski načrti	474
Pokojninski načrt (222. člen)	474
Predmet (223. člen)	474
Vsebina pokojninskega načrta (224. člen)	475

	Odobritev pokojninskega načrta (225. člen)	476
2.	Register pokojninskih načrtov	478
	Registracija pokojninskega načrta (226. člen)	478
	Prijava za vpis v register (227. člen)	478
	Podzakonski akt (228. člen)	479
	Postopek vpisa v register (229. člen)	479
	Pravna sredstva (230. člen)	479
	Učinek vpisa (231. člen)	480
	Izbris iz registra (232. člen)	480
3.	Postopek vzpostavitve kolektivnega dodatnega zavarovanja	481
	Oblikovanje pokojninskega načrta (233. člen)	481
	Pogodba o oblikovanju pokojninskega načrta (234. člen)	482
	Sklenitev pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta s strani zaposlenih (235. člen)	483
	Sklenitev pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta s strani delodajalca (236. člen)	483
	Pogodba o financiranju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja (237. člen)	484
	Vključitev v kolektivno zavarovanje (238. člen)	484
	Posledice pri pravnem prenosu podjetja (239. člen) . . .	486
4.	Individualno dodatno zavarovanje	487
	Vključitev v individualno zavarovanje (240. člen)	487
IV.	poglavje: VPLAČILA V DODATNO ZAVAROVANJE	488
1.	Vplačila	488
	Vplačila v kolektivno zavarovanje (241. člen)	488

	Vplačila v individualno zavarovanje (242. člen)	488
	Osební računi članov (243. člen)	489
	Roki za vplačilo (244. člen)	489
	Višina minimalnega vplačila (245. člen)	490
2.	Mirovanje dodatnega zavarovanja	490
	Pravica do dogovora o mirovanju dodatnega zavarovanja (246. člen)	490
3.	Zadržanje pravic	491
	Zadržanje pravic (247. člen)	491
4.	Prenos sredstev	491
	Pravica do prenosa sredstev med pokojninskimi načrti (248. člen)	491
	Prenos sredstev med podskladi krovnega pokojninskega sklada in kritnimi skladi, ki spadajo v skupino kritnih skladov, ki izvajajo naložbeno politiko življenjskega cikla (249. člen)	492
5.	Prepoved zastave in neprenosljivost pravic	492
	Prepoved zastave in neprenosljivost pravic (250. člen)	492
V.	poglavje: OBVEŠČANJE ČLANOV, DELODAJALCEV IN JAVNOSTI	492
	Redno obveščanje o stanju na osebnih računih članov (251. člen)	492
	Redno obveščanje o poslovanju pokojninskega sklada (252. člen)	493
	Obveščanje javnosti (253. člen)	494
	Obveščanje članov na zahtevo (254. člen)	494
	Objava zbirnih podatkov (255. člen)	495

VI. poglavje: POKOJNINSKI SKLAD	495
1. Splošno	495
Ime pokojninskega sklada (256. člen)	495
Osebe, ki lahko oblikujejo in upravljajo pokojninski sklad (257. člen)	496
2. Upravljanje pokojninskega sklada	497
Storitve upravljanja pokojninskega sklada (258. člen) ..	497
Prenos storitev upravljanja na drugo osebo (259. člen)	498
2.1. Provizije in stroški	498
Upravljavska provizija, vstopni in izstopni stroški ter stroški prenosa (260. člen)	498
Stroški upravljavca v zvezi z upravljanjem pokojninskega sklada (261. člen)	499
Celotni stroški poslovanja pokojninskega sklada (262. člen)	500
2.2. Skrbniške storitve v zvezi z upravljanjem pokojninskega sklada in ločitev premoženja pokojninskega sklada	500
Skrbniške storitve (263. člen)	500
Ločitev premoženja pokojninskega sklada (264. člen)	501
Ločitev naložb v vrednostne papirje in bančne denarne depozite (265. člen)	502
Ločitev naložb v nepremičnine (266. člen)	502
Poseben denarni račun pokojninskega sklada (267. člen)	502
Račun krovnega pokojninskega sklada ali skupine kritnih skladov (268. člen)	503

2.3. Naložbe pokojninskih skladov	503
Pojem upravljanja premoženja pokojninskega sklada (269. člen)	503
Odgovornost upravljavca za obveznosti in odškodninska odgovornost upravljavca (270. člen) ..	504
Načela naložbene politike pokojninskega sklada (271. člen)	505
Vrste dovoljenih naložb (272. člen)	506
Izpostavljenost iz naslova naložb pokojninskega sklada (273. člen)	507
Naložbe v enote ali delnice odprtih investicijskih skladov (274. člen)	509
Prepoved pomembnega vpliva na upravljanje izdajatelja (275. člen)	511
Tehnike upravljanja sredstev (276. člen)	512
2.4. Splošne obveznosti pokojninskega sklada	513
Prepovedani posli z določenimi osebami (277. člen) ..	513
Izjeme od prepovedi sklepanja poslov (278. člen)	514
Zadolževanje (279. člen)	515
Poroštva in dana posojila (280. člen)	516
Nekrite prodaje vrednostnih papirjev (281. člen)	516
Zastava in posojanje premoženja (282. člen)	516
Izterjava terjatev (283. člen)	517
2.5. Upravljanje tveganj in izjava o naložbeni politiki ..	517
Upravljanje tveganj pokojninskega sklada (284. člen) ..	517
Izjava o naložbeni politiki (285. člen)	519
2.6. Poslovne knjige in poslovna poročila pokojninskega sklada ter revidiranje	520
Poslovne knjige in poslovna poročila pokojninskega sklada (286. člen)	520

Letno poročilo pokojninskega sklada (287. člen)	521
Letno poročilo krovnega pokojninskega sklada ali skupine kritnih skladov (288. člen)	521
Revidiranje letnega poročila (289. člen)	522
Predložitev revidiranega letnega poročila (290. člen)	523
Povzetek letnega poročila (291. člen)	523
Predpis o poslovnih knjigah, letnih poročilih pokojninskih skladov in revidiranju (292. člen)	523
3. Odbor pokojninskega sklada	524
Odbor pokojninskega sklada (293. člen)	524
Pristojnosti odbora (294. člen)	525
4. Vzajemni pokojninski skladi in krovni pokojninski skladi	527
4.1. Splošno	527
Vzajemni pokojninski sklad (295. člen)	527
Krovni pokojninski sklad (296. člen)	527
Upravljalci vzajemnih pokojninskih skladov in krovnih pokojninskih skladov (297. člen)	528
4.2. Oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada	528
Oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada ali krovnega pokojninskega sklada (298. člen)	528
Dovoljenje za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada ali krovnega pokojninskega sklada (299. člen)	529
Zahteva za izdajo dovoljenja za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada (300. člen)	529
Odločanje o dovoljenju za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada (301. člen)	530

4.3. Pravila upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada in krovnega pokojninskega sklada	531
Pravila upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada (302. člen)	531
Pravila upravljanja krovnega pokojninskega sklada (303. člen)	532
Soglasje k pravilom upravljanja (304. člen)	533
Sprememba pravil upravljanja (305. člen)	534
Priloga k pravilom upravljanja (306. člen)	535
Sprememba priloge k pravilom upravljanja (307. člen)	535
4.4. Čista vrednost sredstev, vrednost enote premoženja in vplačila ter izplačila	536
Čista vrednost sredstev in vrednost enote premoženja (308. člen)	536
Vplačilo v vzajemni pokojninski sklad (309. člen)	537
Izplačilo odkupne vrednosti (310. člen)	537
4.5. Naložbene politike dodatnega zavarovanja	538
Naložbena politika življenjskega cikla člana (311. člen)	538
Naložbena politika zagotavljanja minimalne zajamčene donosnosti na čisto vplačilo (312. člen)	539
Zajamčena vrednost sredstev in rezervacije za nedoseganje zajamčene vrednosti sredstev (313. člen) .	539
4.6. Prenos upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada ali krovnega pokojninskega sklada	541
Prostovoljni prenos upravljanja (314. člen)	541
Prenos upravljanja na zahtevo članov (315. člen)	542
Zahteva za izdajo dovoljenja za prevzem upravljanja (316. člen)	543

	Obvestilo članom o prenosu upravljanja (317. člen) . . .	544
	Pravne posledice prenosa upravljanja (318. člen)	544
	Prisilni prenos upravljanja (319. člen)	545
4.7.	Likvidacija vzajemnega pokojninskega sklada	546
	Likvidacija vzajemnega pokojninskega sklada (320. člen)	546
4.8.	Preoblikovanje vzajemnih pokojninskih skladov	546
	Preoblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada s prenosom premoženja (321. člen)	546
	Preoblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada v podsklad krovnega pokojninskega sklada (322. člen)	546
5.	Kritni sklad	549
	Kritni sklad (323. člen)	549
	Naložbena politika življenjskega cikla člana (324. člen)	550
	Zagotavljanje minimalne zjamčene donosnosti na čisto vplačilo (325. člen)	551
6.	Čezmejno upravljanje pokojninskih skladov	551
	Izvajanje kolektivnega zavarovanja v eni od držav članic Evropske unije (326. člen)	551
	Izvajanje pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, s strani upravljavca pokojninskih skladov druge države članice (327. člen)	553
7.	Pokojninska družba	554
	Pojem (328. člen)	554
	Pravno organizacijska oblika in uporaba določb (329. člen)	555
	Dejavnost pokojninske družbe (330. člen)	555

Osnovni kapital in delnice pokojninske družbe (331. člen)	555
Kvalificirani deleži (332. člen)	555
Dovoljenje za opravljanje dejavnosti pokojninske družbe (333. člen)	556
Kadrovske zahteve (334. člen)	556
Uprava pokojninske družbe (335. člen)	557
Postopek izdaje dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave (336. člen)	557
Nadzorni svet pokojninske družbe (337. člen)	558
Preoblikovanje in prenehanje pokojninske družbe (338. člen)	558
VII. poglavje: PRENEHANJE DODATNEGA ZAVAROVANJA IN UVELJAVITEV PRAVIC	559
Razlogi in vrste prenehanja dodatnega zavarovanja (339. člen)	559
Redno prenehanje dodatnega zavarovanja in obveznosti izvajalca ob rednem prenehanju (340. člen)	560
Prenehanje kolektivnega zavarovanja zaradi prenehanja pogodbe o zaposlitvi (341. člen)	560
Prenehanje kolektivnega zavarovanja zaradi izstopa (342. člen)	561
Prenehanje individualnega zavarovanja zaradi odpovedi pogodbe upravljavca pokojninskega sklada (343. člen)	561
Prenehanje individualnega zavarovanja zaradi izstopa (344. člen)	562
Obveznost upravljavca ob izrednem prenehanju individualnega zavarovanja (345. člen)	562

Obveznosti upravljavca pokojninskega sklada ob izrednem prenehanju kolektivnega zavarovanja (346. člen)	563
Prenehanje članstva (347. člen)	564
VIII. poglavje: IZPLAČEVANJE POKOJNINSKE RENTE	564
Izplačevanje pokojninske rente (348. člen)	564
Obveznosti izplačevalca pokojninske rente (349. člen)	564
IX. poglavje: NADZOR	565
1. Splošne določbe	565
Pristojnost za nadzor glede pokojninskega načrta (350. člen)	565
Pristojnost za nadzor nad upravljavcem pokojninskega sklada (351. člen)	565
Pristojnost za nadzor nad osebami, povezanimi z upravljavcem pokojninskega sklada (352. člen)	566
Pristojnost za nadzor nad skladom obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja (353. člen)	566
Pristojnost za nadzor nad izplačevanjem rent in poklicnih pokojnin (354. člen)	567
Pristojnost za nadzor glede pridobitve davčnih in drugih olajšav (355. člen)	567
Pristojnost za nadzor nad osebami iz drugih držav članic (356. člen)	567
Pristojnost za nadzor nad opravljanjem dejavnosti v drugi državi članici (357. člen)	568
Pristojnost za nadzor nad drugimi osebami (358. člen)	568
Pristojnost za nadzor nad skrbnikom (359. člen)	568

2.	Nadzor nad upravljanjem in poslovanjem pokojninskih skladov	569
	Način opravljanja nadzora (360. člen)	569
	Nadzorni ukrepi (361. člen)	570
	Nadzorni ukrepi nad drugimi osebami (362. člen)	571
	Letno nadomestilo za opravljanje nadzora (363. člen)	572
	Stroški nadzora (364. člen)	573
3.	Sodelovanje med nadzornimi organi	573
	Izmenjava informacij o ugotovitvah in o izrečenih ukrepih nadzora (365. člen)	573
4.	Poročanje Agenciji za trg vrednostnih papirjev in Agenciji za zavarovalni nadzor	574
	Redno poročanje o poslovanju pokojninskega sklada (366. člen)	574
	Poročanje na zahtevo (367. člen)	575
5.	Ukrepi nadzora	575
	Priporočilo in opozorilo (368. člen)	575
	Odločba o odpravi kršitev, ki jo izda inšpektor za delo (369. člen)	576
	Odredba o odpravi kršitev, ki jo izda Agencija za trg vrednostnih papirjev ali Agencija za zavarovalni nadzor (370. člen)	577
	Odločba o dodatnem ukrepu (371. člen)	577
	Začasna prepoved upravljanja pokojninskega sklada (372. člen)	578
	Razlogi za odvzem dovoljenja za upravljanje pokojninskega sklada (373. člen)	580
	Pogojni odvzem dovoljenja (374. člen)	580

Preklic pogojnega odvzema dovoljenja (375. člen)	581
Javni opomin (376. člen)	581
Prenehanje dovoljenja za opravljanje storitve upravljanja pokojninskega sklada (377. člen)	582

Trinajsti del

I. poglavje: NEPREMIČNINSKI SKLAD	584
Nepremičninski sklad (378. člen)	584

Štirinajsti del KAZENSKE DOLOČBE

Globe za prekršek pravne osebe v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju (379. člen) . .	586
Globe za prekršek pravne osebe v poklicnem pokojninskem zavarovanju ali dodatnem zavarovanju (380. člen)	587
Hujše kršitve upravljavca pokojninskega sklada (381. člen)	587
Lažje kršitve upravljavca pokojninskega sklada (382. člen)	590
Hujše kršitve skrbnika (383. člen)	591
Lažje kršitve skrbnika (384. člen)	593
Kršitve drugih oseb (385. člen)	593
Prekrškovni organ (386. člen)	595
Zastaranje (387. člen)	595
Višina glob (388. člen)	595

Petnajsti del PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Varstvo pravic, pridobljenih po prejšnjih predpisih (389. člen)	596
Postopki pred uveljavitvijo tega zakona (390. člen) ...	596
Varstvo pričakovanih pravic (391. člen)	597
Varstvo pravic družinskih članov (392. člen)	598
Pridobitev pravic oseb, ki nimajo lastnosti zavarovanca po tem zakonu (393. člen)	598
Varstvo pričakovanih pravic za brezposelne, delovne invalidne in prejemnike poklicne pokojnine (394. člen)	599
Ponovna odmera pokojnine uživalcu pokojnine po prejšnjih predpisih (395. člen)	601
Uživanje pravic iz invalidskega zavarovanja, pridobljenih po prejšnjih predpisih, ter ukinitvev pravice uživalcem, ki so že izpolnili pogoje za upokojitev (396. člen)	601
Pravice invalidov III. kategorije (397. člen)	602
Upoštevanje znižanja starostne meje po prejšnjih predpisih (398. člen)	602
Postopno spreminjanje pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po posebnih predpisih (399. člen)	605
Upoštevanje plačil po prejšnjih predpisih (400. člen) ..	606
Pravice iz zavarovanja za ožji obseg (401. člen)	606
Izplačevanje invalidnin, odpravnin in oskrbnin ter škoda iz naslova invalidnin (402. člen)	607

Izvedenska mnenja o vrsti in stopnji telesne okvare (403. člen)	607
Izplačevanje pokojnin po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov (404. člen)	608
Usklajevanje dodatka upravičencem do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ in preživitve po predpisih o preživitvinskem varstvu kmetov (405. člen)	609
Uskladitev lastnosti zavarovanca (406. člen)	609
Uskladitev določb o zavarovanju kmetov (407. člen) ..	611
Dokup dobe študija v prehodnem obdobju (408. člen)	612
Konstituiranje sveta zavoda (409. člen)	612
Odložitev začetka uporabe določb o najnižji osnovi za plačilo prispevkov ter o dohodkovnem cenzusu (410. člen)	613
Določitev prehoda na zavarovalne osnove, določene v skladu s 145. členom tega zakona (411. člen)	615
Rok vzpostavitve informacijskega sistema za informativno osebno evidenco in roki za obveščanje (412. člen)	616
Prehodne določbe poklicnega zavarovanja (413. člen) ..	617
Prenos upravljanja sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja in družbe za upravljanje (414. člen)	620
Spremembe pogodb o oblikovanju in pogodb o financiranju pokojninskih načrtov (415. člen)	620
Spremembe pokojninskih načrtov in pravil upravljanja (416. člen)	621
Enkratno izplačilo sredstev (417. člen)	622
Izpolnjevanje pogojev za nadzornega člana pokojninske družbe (418. člen)	623

UVODNA POJASNILA

I. SPLOŠNO

1. Uvod

Državni zbor je decembra 2012 sprejel nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju¹ (ZPIZ-2), ki je začel veljati 1. januarja 2013. Sprejem in uveljavitev novega zakona pomeni konec dolgotrajnega procesa pokojninske reforme, ki se je začel leta 2009.

Sprejem ZPIZ-2 je sestavni del procesa reforme treh stebrov moderne socialne države v Republiki Sloveniji, in sicer sistema socialnih transferjev, trga dela ter pokojninskega sistema. Reforme vseh treh sistemov je treba namreč vedno izvajati hkrati, saj so vsi trije sistemi povezani in prepleteni tako s stališča vpliva na položaj posameznika kakor tudi vplivov na posamezni sistem.

Staranje prebivalstva in podaljševanje življenjske dobe je danes eden največjih družbenih izzivov, s katerim se soočajo razvite države. Lahko bi rekli, da je to prav značilnost razvitih držav. Slovenija pri tem seveda ni izjema. Večina jih na omenjeni izziv odgovarja s pokojninskimi sistemi, ki delujejo na podlagi medgeneracijske solidarnosti s podaljševanjem delovne aktivnosti ali z dvigovanjem povprečne dejanske upokojitvene starosti, bodisi z zaostrovanjem pogojev za pridobitev pokojnine bodisi s finančnimi spodbudami, da ljudje ostanejo aktivni.

Vendar pa odgovor na izziv staranja prebivalstva ni bil edini cilj pokojninske reforme. Pokojninski sistem v Sloveniji je bil pred

---

¹ Uradni list RS, št. 69/2012.

pokojninsko reformo izrazito zapleten, nepregleden, saj posamezniku ni omogočal vnaprejšnje informacije o tem, kdaj se bo lahko upokojil in kakšna bo njegova pokojnina. Pokojninski sistem je treba vrniti k njegovim koreninam oziroma zagotoviti, da bo v večji meri temeljil na načelu zavarovanja. Le tako bo lahko izpolnjeval svoje temeljno poslanstvo – zagotavljanje dostojnih pokojnin in finančne vzdržnosti. Sistem, ki ga je treba prilagajati spremenjenemu geografskemu in prebivalstvenemu prostoru, se odziva tudi na vsakokratne spremembe na trgu dela.

Predlog nove pokojninske zakonodaje tako sledi cilju vzpostavitve pokojninskega sistema, ki temelji na zavarovanju in je pravičen, pregleden ter posledično tudi finančno učinkovit. Pravičnost je zagotovljena s tem, da je višina pokojnine v čim večji meri odvisna od višine vplačanih prispevkov, preglednost sistema pa se kaže tako, da je posameznik skozi svoje aktivno obdobje natančno obveščen o višini vplačanih prispevkov ter tudi o višini pokojnine, ki jo lahko pričakuje iz obveznega pokojninskega zavarovanja. Pravičen in pregleden sistem z vidika posameznika krepi zaupanje v sistem, s čimer se poveča tudi motivacija za vplačevanje prispevkov, saj posameznik ve, da je njegova socialna varnost v starosti odvisna predvsem od plačevanja prispevkov v pokojninski sistem v času, ko je aktiven.

Vsaka pokojninska reforma ne glede na vsebino vpliva na distribucijo med posameznimi generacijami. Če denimo država uvede nov dokladni sistem, to povzroči prenos sredstev k prvi generaciji upokojencev, če pa vpelje kapitalsko krit sistem, pomeni, da prva generacija upokojencev ostane brez sredstev. Prav zato gre v vsakem pokojninskem sistemu in pri vsaki pokojninski reformi pravzaprav za vprašanje prerazdelitve med generacijami.

Včasih ustvarjalci pokojninskih sistemov, predvsem pa razpravljavci pozabljajo, da pokojninski sistem deluje na dolgi rok, zato mora biti vsak poseg v strukturo pokojninskega sistema opravljen

zelo premišljeno, predvsem pa na podlagi širšega družbenega konsenza.

Pokojninski sistem, kakršnega imamo danes v Sloveniji, je pred več kot 150 leti zasnoval nemški kancler Bismarck. Preživel je razpade držav, svetovne vojne, gospodarske krize, in sicer predvsem zato, ker temelji na vrednoti, ki je lastna vsem – medgeneracijska solidarnost. Tudi nov pokojninski zakon ohranja načeli vzajemnosti in solidarnosti, saj vzdržuje intra- in medgeneracijsko solidarnost.

Priprava nove pokojninske reforme je bila zahteven proces. Pokojninski sistem se namreč dotika vsakega posameznika in skoraj vsake interesne skupine. Pomembno je, da se v fazi priprave poišče najvišja mogoča stopnja soglasja, tako političnega kot soglasja med socialnimi partnerji pa tudi širšega družbenega soglasja. Iskanje takega soglasja včasih terja tudi kakšno rešitev, ki pomeni kompromis in s strokovnega vidika ni optimalna, pa vendar je bolj kot to pomembno, da je reforma čim širše družbeno sprejemljiva.

Pokojninska reforma je bila usklajena s socialnimi partnerji, obenem pa je doživela soglasno podporo vseh parlamentarnih strank. To je vsekakor pomembno sporočilo tako za mednarodno okolje kot tudi za prihodnje spremembe pokojninskega sistema.

Kaj pravzaprav pomeni reforma pokojninskega sistema? Kaj pomeni sprememba pokojninskega sistema? Mar je reforma že prilagoditev sistema novim okoliščinam ob ohranitvi obstoječe strukture pokojninskega sistema (na primer dvig dejanske upokojitvene starosti kot posledica podaljševanja življenjske dobe) ali pa gre v tem primeru vendarle zgolj za posodobitev sistema? Ali ne gre v tem primeru samo za avtomatsko prilagoditev novim dejavnikom?

Kljub dejstvu, da so načela in cilji, ki naj jim sledi pokojninski sistem, jasni in povsod enaki, pa preprosto ni mogoče ustvariti idealnega univerzalnega sistema brez pomanjkljivosti, saj snovalci sistema posameznim ciljem namenjajo različno pozornost, obenem pa se po državah razlikujejo proračunske in institucionalne omejitve.

A ne glede na to mora pokojninski sistem izpolniti svoj namen in mora izražati pravo ravnovesje med javnim dokladnim sistemom na podlagi medgeneracijske solidarnosti in učinkovitim, kapitalsko kritim sistemom, saj porazdeli tveganje posameznika za neuspeh posameznega stebra in tako preprečuje tveganje revščine v starosti.

Pokojninska reforma, ki je bila sprejeta decembra 2012, zagotavlja finančno vzdržnost sistema in ustrezno raven pokojnin do leta 2020, zato dolgoročni izzivi pokojninskega sistema, ki so posledica staranja prebivalstva, seveda ostajajo. V ta namen se bo morala razprava s socialnimi partnerji o načinu zagotavljanja dveh ključnih ciljev pokojninskega sistema (cilja finančne vzdržnosti in primernih pokojnin) nadaljevati. V začetni fazi bo treba najprej analizirati dejanske učinke reforme, potem pa pripraviti podlago za širšo družbeno razpravo o novi pokojninski reformi oziroma o novem pokojninskem sistemu, ki bi tudi po letu 2020, upošteva neugodne demografske razmere, zagotavljal finančno vzdržnost in primerne pokojnine. Ne glede na vse pa bo za vzdržnost pokojninskega sistema ključna tudi gospodarska rast, ki mora prinesiti nova delovna mesta in s tem več aktivnih zavarovancev.

1.1. Ocena stanja in razlogi za reformo

Pokojninski sistem v Republiki Sloveniji ima zelo dolgo tradicijo in je trdno umeščen v celotni sistem socialne varnosti kot eden ključnih podsistemov, ki zagotavlja varno starost. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Republiki Sloveniji sicer temelji na zavarovalniškem načelu, kar predvsem pomeni, da je pravica do pokojnine pravica iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki izhaja iz minulega dela in temelji na prispevkih, plačanih v času aktivne dobe zavarovanca. Vendar ne gre spregledati, da sistem pokojninskega zavarovanja v RS vendarle ni čisti »zavarovalniški« sistem, saj je del socialnega zavarovanja, ki temelji tudi na načelih vzajemnosti in solidarnosti, tako intrageneracijske kot medgeneracijske.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (v nadaljevanju: ZPIZ-1),² ki se je začel uporabljati leta 2000, je pokojninski sistem v celoti reformiral. Prinesel je korenite spremembe, ki so bile potrebne, če je želela Slovenija tudi ob upadanju rodnosti, podaljševanju življenjske dobe posameznika, staranju prebivalstva in spreminjanju razmerja med aktivnim in neaktivnim prebivalstvom omogočati pokojnine, ki bi starejšim zagotavljale varno starost, izvajalcem pokojninskega zavarovanja pa nemoteno izplačevanje pokojnin tudi v prihodnje. Od pokojninske reforme leta 2000 naprej je v pokojninskem sistemu urejeno obvezno (I. steber) ter dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

1.2. Demografske smernice in spremenjena struktura prebivalstva

Slovenija je država z zelo neugodno demografsko sestavo vsaj s stališča vzdržnosti pokojninskega sistema in posledično javnih financ kot celote. Demografske projekcije namreč kažejo, da se bo število prebivalcev, ki so stari 65 let in več, povečalo s približno 325.000 (16 odstotkov) leta 2008 na 595.000 (34 odstotkov) leta 2060. Število prebivalstva v starosti od 20 do 64 let pa se bo s 64 odstotkov leta 2008 do leta 2060 zmanjšalo na 49 odstotkov.

Stopnja obremenjenosti z mlajšim prebivalstvom, merjena kot razmerje med številom oseb, starih manj kot 20 let, na 100 oseb v starosti od 20 do 64 let, bo v prihodnjem desetletju upadla s sedanjih 34 oseb na 28 oseb in se ustalila na tej ravni, s povečano stopnjo rodnosti pa bo do leta 2050 narasla nazaj na današnjo stop-

² Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/1999, 109/2006 – UPB4, 112/2006 – Odl. US: U-I-358/04-13, 114/2006 – ZUTPG, 91/2007 – Skl. US: U-I-325/05-5, 10/2008 – ZVarDod, 98/2009 – ZIUZGK, 27/2010 – Odl. US: U-I-40/09-15, 38/2010 – ZUKN, 61/2010 – ZSVarPre, 79/2010 – ZPKDPIZ, 94/2010 – ZIU, 84/2011 – Odl. US: U-I-245/10-13, U-I-181/10-6, Up-1002/10-7, 94/2011 – Odl. US: U-I-287/10-11, 105/2011, 110/2011 – ZDIU12, 40/2012 – ZUJF, 55/2012 – Skl. US: U-I-162/12-5, Up-626/12-5).

njo. Stopnja obremenjenosti s starejšim prebivalstvom, izračunana kot razmerje med številom ljudi v starosti več kot 65 let na 100 prebivalcev v starosti od 24 do 60 leta, pa bo rasla s 24 leta 2004 na več kot 60 leta 2050.

Po podatkih Statističnega urada RS je bil leta 2012 delež upokojencev (28,5 odstotka) v celotnem prebivalstvu Slovenije kar za 2,1 odstotka večji kot ob koncu leta 2009, ko je bilo 26,4 odstotkov vseh prebivalcev Republike Slovenije upokojencev.³ Leta 1990 je povprečno število zavarovancev iz obveznega zavarovanja znašalo 782.222, upravičencev do pokojnin je bilo 384.094, leta 2000, ko je bila uvedena reforma, je bilo zavarovancev 839.381 in upokojencev 482.240, leta 2012 pa je bilo zavarovancev 855.542 ter upokojencev 585.408. To pomeni, da je ob postopnem počasnem naraščanju zavarovancev v obdobju 1990–2011 število upokojencev hitreje naraščalo, kar je v njenem razmerju pomenilo upad z 2,03 leta 1990 oziroma z dveh delovno aktivnih oseb na enega upokojenca, na 1,53 leta 2011 ter na 1,46 leta 2012, torej na 1,46 delovno aktivne osebe na enega upokojenca.

Zadnji podatek pridobi veljavo zlasti ob upoštevanju dejstva, da sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja deluje kot pretočni sistem, kar pomeni, da se sproti financira iz vplačanih prispevkov zavarovancev, ki se prav tako sproti namenjajo za plačilo upokojencem, opisano stanje pa bodo poslabšala še pričakovana upokojevanja mlajših predstavnikov generacije *baby-boom*, katerih upokojitev je bila zaradi uvedbe strožjih pogojev upokojevanja, uvedenih z reformo leta 2000, in njihovega postopnega uvajanja odložena. Število upokojencev bo tako spet naraslo, mladi, ki danes podaljšujejo študijsko obdobje in se zato pozneje zaposlujejo, pa zaradi staranja prebivalstva ne bodo vstopali na trg dela v zadostni meri.

³ Ne glede na to, da je bilo število upokojencev leta 2012 višje kot leta 2011, pa je očitno delež upokojencev v skupnem številu prebivalstva upadel za dva odstotka, ker se je povečalo skupno število prebivalcev Slovenije. Število prebivalstva leta 2012 je bilo 2.058.123; število upokojencev pa 585.408.

Zanimiv je tudi podatek, da je povprečna doba prejemanja pokojnine za ženske leta 2000 znašala 17 let in 1 mesec, leta 2008 20 let in 10 mesecev, leta 2012 pa že 22 let in 4 mesece, medtem ko je moški v povprečju leta 2000 prejemal pokojnino 14 let in 9 mesecev, leta 2008 16 let in 4 mesece, leta 2012 pa 16 let in 8 mesecev.

1.3. Nizka delovna aktivnost populacije, stare od 55 do 64 let, kot posledica nizke dejanske upokojitvene starosti

Posledica opisanega stanja je, da ima Slovenija eno najnižjih stopenj zaposlenosti starejših oseb med 55. in 64. letom. Ta je v Sloveniji leta 2011 znašala 31,2 odstotka, kar je precej nižje od stopnje zaposlenosti starejših oseb v EU-27, ki znaša 47,4 odstotka. V letih 2009 in 2010 se je stopnja zaposlenosti starejših oseb med 55. in 64. letom sicer zvišala, vendar je bila še vedno med najnižjimi v EU. Leta 2011 je močno upadla, na 31,2 odstotka, kar je za 1,6 odstotne točke manj kot leta 2008. Velik upad (za 3,8 odstotne točke) leta 2011 bi lahko povezali z velikim povečanjem števila starejših brezposelnih ob koncu leta 2010, kar je verjetno povezano s spremembami v regulaciji trga dela in napovedano pokojninsko reformo, ki zaradi zavrnitve na referendumu ni bila uveljavljena. Prav tako se je treba zavedati, da se je stopnja zaposlenosti v tej starostni skupini v Sloveniji od leta 2008 še znižala zaradi učinkov gospodarske krize, medtem ko se je v EU-27, kjer so se države prav tako soočale s svetovno gospodarsko krizo, v enakem obdobju dvignila s 45,6 na 47,4 odstotka.

1.4. Zniževanje ravni pokojnin⁴

Javno finančno prilagajanje pokojninskega sistema gre lahko poleg povečevanja deleža izdatkov, ki so namenjeni starejšemu

⁴ Povzeto po Kump, N., Stanovnik, T.: Socialno-ekonomski položaj upokojencev in starejšega prebivalstva v Sloveniji, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana, 2008, str. 8–10.

prebivalstvu, tudi v smeri relativnega zmanjševanja določenih pravic. Ker se pokojninski sistem v pretežnem delu napaja s sprotnim prispevnim kritjem aktivne generacije, ki se skozi leta zmanjšuje, bo treba sedanji »radodaren« sistem prilagoditi na način, da bodo pravice iz sistema bolj izražale vrednost plače oziroma prejemkov, ki jih je posameznik dobival v aktivnem obdobju iz opravljanja dela, dejavnosti ali druge aktivnosti, ter dolžino obdobja delovne aktivnosti.

Vendar je ob tem treba upoštevati, da sedanji sistem temelji na medgeneracijski solidarnosti, pri uresničevanju katere ima ključno vlogo prerazporeditev sredstev znotraj sistema za izplačilo pravic, ki imajo naravo socialnih korektorjev. Te postajajo vse pomembnejše, saj si večina bodočih upokojencev na podlagi vplačanih prispevkov v prihodnje ne bo mogla zagotoviti primernih pokojnin. Vse večje potrebe po socialni varnosti pa povečujejo sredstva za izdatke tega sistema in vplivajo na njegovo finančno vzdržnost.

Pokojninska reforma iz leta 2000 je prinesla (tudi zaradi kompromisa s socialnimi partnerji) pomembno, a žal vse prevečkrat spregledano novost. V zameno za nezadostno podaljševanje delovne aktivnosti je prinesla zniževanje odmernega odstotka (z 2 odstotkov do leta 2000 na 1,5 odstotka po letu 2000) za odmero pokojnine, kar ob izteku prehodnih obdobj pomeni, da se pokojnina za »polno« delovno dobo odmeri v višini 72,5 odstotka namesto 85 odstotkov pred letom 2000). Vse to je vplivalo na upadanje nadomestitvenega razmerja med povprečno plačo in pokojnino s 75,3 odstotka leta 2000 na 63,1 odstotka leta 2011. V enakem obdobju so se povprečne pokojnine zmanjšale z 68,1 na 61,6 odstotka povprečne plače. Primerna pokojnina, do katere bi bil upokojenec upravičen iz obveznega zavarovanja po 40 letih (moški) oziroma 38 letih (ženska), bi po veljavnem zakonu konec leta 2024, ko bi bilo končano prehodno obdobje postopnega dvigovanja polne upokojitvene starosti za ženske, znašala 56 odstotkov plače, ki jo je zavarovanec prejemal v zadnjem letu pred upokojitvijo.

1.5. Preglednost pokojninskega sistema

V Sloveniji in tudi v mnogih drugih državah se je skozi razvoj pokojninskega zavarovanja znotraj sistema urejalo stvari, ki po naravi niso povezane z njegovim osnovnim namenom. Posledica tega je, da je sistem zapleten, težko razumljiv in nepregleden. Zato med razloge modernizacije pokojninskega sistema nedvomno spada tudi odprava nepreglednosti sedanjega sistema. Pokojninski sistem moramo vrniti k njegovim koreninam, k namenu, zaradi katerega je bilo to zavarovanje ustvarjeno – zavarovanju za starost oziroma preprečevanju tveganja revščine v starosti.

Dejstvo je, da je obstoječi sistem nepregleden, predvsem pa zelo drag glede na to, da zagotavlja relativno nizke starostne pokojnine. Navedeno je predvsem posledica dejstva, da je v sistemu močno prisoten sistem solidarnosti med posamezniki oziroma redistribucije znotraj posamezne generacije, ki je sicer značilen za socialne transferje, kar pokojnine seveda niso. Določeni elementi redistribucije oziroma solidarnosti bodo seveda vedno prisotni tudi v pokojninskem sistemu (gre vendarle za socialno zavarovanje), a vendar mora država socialne transferje zagotavljati predvsem v drugih sistemih socialne varnosti, ne pa v okviru in na račun pravic iz pokojninskega zavarovanja, ki temeljijo na vplačanih prispevkih.

1.6. Finančna vzdržnost pokojninskega sistema

Vsaka posamezna pokojninska reforma na zmanjševanje primanjkljaja v pokojninski blagajni pozitivno učinkuje le na kratki rok, saj se primanjkljaju ob dosedanji indeksaciji pokojnin s plačami, ob upoštevanju demografskih projekcij in ob nespremenjenih ostalih dejavnih brez ustreznih ukrepov ne bo mogoče izogniti.

Simulacije kažejo, da bodo ob nespremenjenem sistemu izdatki za pokojnine do leta 2060 narasli za 8 odstotkov BDP, kar so zneski, ki jih je nemogoče zagotoviti, razen če bi se država odločila zelo povečati prispevke za pokojninsko zavarovanje (kar zaradi medna-

rodne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva ni mogoče) ali če bi na drugi strani zmanjšali višino pokojninskih pravic sedanjih upokojencev.

Z vidika javnofinančne vzdržnosti se kaže kot edina sprejemljiva in navsezadnje tudi medgeneracijsko pravična pot takojšnja reforma pokojninskega sistema, ki mora pomeniti predvsem prerazdelitev bremen med generacijami.

1.7. Dodatno pokojninsko zavarovanje

Dodatni pokojninski sistem je v Sloveniji zaživel januarja 2000, ko je stopil v veljavo prenovljeni ZPIZ-I. Po desetih letih se je izkazal zgolj za relativno uspešnega, predvsem zaradi razmeroma nizkega deleža vključenega aktivnega prebivalstva. Posledica je ob upoštevanju dejstva, da se pokojnine iz obveznega zavarovanja znižujejo, da bo velik del populacije po upokojitvi prejemal pokojnino samo iz obveznega zavarovanja. Razlogov za nizek delež vključenih je več, ključni pa je prav gotovo nizka donosnost ter posledično neprilučnost produkta dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Delež sredstev prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v BDP v višini 5,5 odstotka ob koncu leta 2011 je, gledano s stališča primerjave z razvitimi državami, skromen.

Delež vključenih v dodatna pokojninska zavarovanja, višina premij in dosežene donosnosti bi se morali povečati, da bi skupaj s pokojnino iz obveznega zavarovanja v prihodnje omogočali ohranjanje socialne vzdržnosti pokojninskega sistema. V prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je vključenih 62,36 odstotka zavarovancev obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Do leta 2005 se je njihovo število povečevalo, od takrat pa je zaznati skromno rast števila novih zavarovanj. Vključeni imajo prenizke premije za pridobitev dodatne pokojnine, ki bi bila zadosti visoka za nadomestilo izpada, ki bo nastal zaradi relativnega zmanjševanja pokojnin iz obveznega pokojninskega zavarovanja. Povprečna